

Ämnesområde:

Stad och land

Motion 22:

Minska arbetsgivaravgifterna för arbetsplatser i glesbygd

Version: 2

Ämnesområde: Stad och land

Motionär(er): Bo G Eriksson

Organisation: Ökenodlarna

E-post: bo@desertcultivation.org

Sammanfattning: Låt hela Sverige leva genom att minska kostnaderna för att anställa folk i glesbygd.

Föreslagna åtgärder: att Riksdagen beslutar om reduktion av arbetsgivaravgifter i glesbygd

Motiv och bakgrund: Livet i glesbygd kan på sikt både spara utsläpp av växthusgaser och bidra till ett urhålligt samhälle där jordbruksproduktionen finns närmare konsumenterna. Detta kan ske om större andelar av befolkningen bor i glesbygd. Där ges utrymme för uthållig matproduktion, som åtminstone till dels kan bidra till landets försörjningsgrad. Ett växande intresse för odlingsmetoder som permakultur och skogsträdgårdar kan bidra till att hålla hela Sverige levande med ett deltidsodlande kombinerat med distansarbete och den därmed ökade lokala efterfrågan på servicearbete. Ekonomiska incitament kan bidra till en sådan utveckling. En sådan möjlighet är att minska arbetsgivaravgifterna för arbete som utförs i och av boende i glesbygd. Administrativt kan man för att definiera glesbygd använda den som gäller för att kräva förvärvstillstånd för inköp av jordbruksmark.

Motion 62:

Alla ska ha jobbet på gång- eller cykelavstånd (urbaniseringens gränser)

Ämnesområde: Stad och land

Motionär(er): Ola Gabrielson

E-post: olagabrielson@yahoo.se

Sammanfattning: Genom att i lag begränsa antalet arbetsplatser per kvadratkilometer kan vi motverka den ohälsosamma geografiska centralisering av makt och resurser som pågår i Sverige och därigenom åstadkomma ett mänskligare och mindre klimatbelastande samhälle. För att underlätta denna omställning utan att öka resandet är det viktigt att förbättra möjligheterna till virtuell närvaro genom att öka kapaciteten för elektronisk kommunikation.

Föreslagna åtgärder: Jag vill att

- Regeringen lägger ett lagförslag som begränsar koncentrationen av arbetsplatser, för att på det sättet stimulera decentralisering från större till mindre städer;
- elektronisk kommunikation förbättras för att ge hög kvalitet för virtuell närvaro, i syfte att minimera resandet.

Motiv och bakgrund: Städer byggs från centrum och utåt. Det börjar med en central resurs, som t.ex. en brunn, ett bra vadvställe eller en kyrka. Eftersom alla vill vara nära den så växer staden koncentriskt. Då makthavarna vill ha mer plats (för en opera eller ett nytt kontor) river de några hus och bygger nytt, och de som förut bodde där får flytta längre ut. Det blir en självklar hierarki; ju mer makt man har desto närmare centrum finns man. Resurserna blir fler och bättre, men de som har mindre makt får allt längre till dem.

Det finns andra lagar som styr hur städer byggs. En av dem är en slags gravitation: Stora städer drar till sig människor, allt fler ju större staden är. Företag vill gärna finnas nära dem som styr pengarna, och de drar till sig arbetskraft. Det blir en symbios mellan företag och arbetskraft som accelererar tillväxten.

Det finns dock naturliga gränser för storlek. Mycket få djur eller växter växer oavbrutet, därför att allt större organismer till slut kollapsar under sin egen tyngd eller helt enkelt slutar fungera.

Städers utveckling följer samma randvillkor. Ju större staden blir desto längre blir resorna, fotgängare ersätts av cyklister som ersätts av bilister. Fler och fler människor ska samsas om resvägarna, och till slut uppstår en trafikinfarkt. Vi försöker lösa infarkten med att bygga transportmaskiner för arbetskraft, så kallad kollektivtrafik, men denna infrastrukturutbyggnad tar tid och ligger alltid steget efter stadens expansion med påföljd att även den är överbelastad.

Till slut når vi en tidpunkt då den totala samhällsnyttan för mer expansion blir noll och sedan negativ. I en tid då klimathotet kräver snabba neddragningar av energiförbrukning blir utbyggnad av transportsystemet extra problematiskt. De 'lagar' för vidare expansion av staden som förr kunde ses som självklara kan inte längre få styra.

Jag hävdar att flera av Sveriges stora städer redan passerat gränsen för de gamla lagarnas giltighet. I tillägg till myndigheter, skolor, sjukhus och kulturinstitutioner har andra arbetsplatser graviterat till Centrum, och fler och fler människor måste resa uppåt en timme för att komma till sitt jobb, och sedan en timme hem. Det motsvarar en tolfteedel av deras vakna tid eller, om man vill se det så, mer än två år av deras liv. Denna tid skulle kunna användas mycket bättre.

Men framför allt, i detta sammanhang: Alla dessa resor kostar energi. Resor till och från arbetet står för en mycket stor del av Sveriges utsläpp, och måste därmed minska drastiskt. Att bara elektrifiera trafiken och sedan fortsätta som vanligt räcker inte; åtminstone under nästa 30 till 50 år måste vi sälja så mycket vi kan av vår elenergi till våra mindre lyckligt lottade grannländer för att hjälpa dem att avskaffa kolkraften. Vi kan helt enkelt inte fortsätta pendla till arbete långt hemifrån.

Lösningen måste vara en förändrad urbanisering. Vi måste sluta expandera de största städerna och istället bygga ut våra mindre städer. De gamla 'lagarna' måste motverkas med statliga regleringar och styrskatter, så att nya myndigheter och andra arbetsplatser sprids över landet. De riktigt stora arbetsgivarna måste dela upp sina verksamheter till flera lokala. Behovet av resor för möten och annat samarbete måste i hög grad ersättas med virtuell närvaro. Utbyggd elektronisk kommunikation ska möjliggöra detta.

Målet ska vara att alla ska ha jobbet på gång- eller cykelavstånd, dvs utsläppsfritt.

En sådan förändring har naturligtvis flera andra fördelar. Lokal matproduktion och -distribution blir enklare att åstadkomma. Bättre folkhälsa i och med mer motion. Människor får mer tid för ett liv utanför jobbet. Föräldrar kan spendera mer tid tillsammans med sina barn. Alla får närmre till naturen. Avflyttningen minskas. Och så vidare.

Motion 84:

Stadsmiljömål och kopplingen till stadsmiljöavtal och klimatlivet

Ämnesområde: Stad och land

Motionär(er): Roger Bydler

E-post: roger.bydler@relatio.se

Sammanfattning: Idag är det inte obligatoriskt att stadsmiljömål ska tas fram. Genom att koppla stadsmiljöavtal och klimatlivet åtgärder i stadsmiljö - till stadsmiljömål när ansökningar bedöms, kommer det att bli ett starkt tryck på kommuner att ta fram stadsmiljömål som innehåller tillräckligt långtgående klimatmål.

För att underlätta för kommuner att ta fram stadsmiljömål som är i samklang med nationella och internationella klimatmål bör regeringen stödja kommuner som vill fungera som föregångare.

Föreslagna åtgärder: Att kommuner ska ta fram stadsmiljömål som står i samklang med Klimatpolitiska ramverkets mål och Parisavtalets mål

Att stadsmiljöavtalen och klimatlivet i de fall åtgärderna är i stadsmiljöer ska utgå från hur ansökningarna bidrar till stadsmiljömålen när de bedöms

Motiv och bakgrund: Vi har nu genom det Klimatpolitiska ramverket och Parisavtalet klimatmål både på nationell och internationell nivå. Även om målen i det Klimatpolitiska ramverket inte räcker för att motsvara Parisavtalets mål, anger de en inriktning som i praktiken alla partier utom SD står bakom Vänstern ville gå längre och har därför inte skrivit under överenskommelsen.

Förutsättningar finns därför för regionala och kommunala organ att ta fram mål som står i samklang med de nationella och internationella klimatmålen.

För att åtgärder beslutade av regering och Riksdag ska omsättas i praktiken är det i hög grad på den kommunala nivån som åtgärderna ska genomföras. Transportsektorn är ett typexempel på detta. Bebyggelsestruktur, infrastruktur, parkeringsnormer, kollektivtrafik etc planeras och genomförs i kommuner även med regional medverkan. Genom att koppla de bidrag som staten står för, till de mål, stadsmiljömål, som kommunerna tar fram och beslutar kommer åtgärderna att bättre bidra till måluppfyllelse än vad som gäller idag. Varken bidragen via stadsmiljöavtalen eller klimatlivet har idag någon koppling till de bidrag de ger till kommunala klimatmål, utan bedöms utifrån sin inbördes klimatnytta.

Motion 89: **Hållbara landsbygder i ett klimatsmart Sverige**

Ämnesområde: Stad och land

Motionär(er): Ylva Lundkvist Fridh, Ewa Overmeer, Pella Larsdotter Thiel, David Bennet och Stephen Hinton.

Organisation: Hela Sverige ska leva, Omställningsnätverket.

E-post: ylva.lundkvist@helasverige.se

Sammanfattning: Satsa på en hållbar landsbygd. Staten borde understödja hållbar landsbygdsutveckling på samma sätt som investeringar görs i "hållbar städer". Omställningsrörelsen behöver ekonomiska muskler för att nå sin fulla potential. Det råder bostadsbrist på landsbygden, vilken skulle kunna avhjälpas med satsningar på hyresrätter. För att kunna bo och jobba klimatsmart på landsbygden bör ökat distansarbete stimuleras.

Föreslagna åtgärder: - Att inrätta ett statligt program om minst 200 miljoner kronor för en fyraårsperiod för att understödja det folkliga engagemanget för omställningen till ett hållbart Sverige.

- Ge ekonomiskt stöd och garantier till kommuner som vill bygga hyresrätter på sin landsbygd.

- Premiera företag och myndigheter som låter de anställda arbeta på distans.

Motiv och bakgrund: Resurser för omställning till ett mer hållbart samhälle finns på landsbygden. Här finns ytor och de förnybara naturresurserna som ger mat, energi, byggmaterial och industriråvaror. För ett skonsamt resursuttag krävs en befolkad landsbygd med möjligheter att bo och leva. Sverige behöver mer lokal produktion för lokal konsumtion. Kretsloppen ska så långt möjligt slutas i små cirklar, istället för att hårdhänt exploateras i storskaliga system och samlas i metropolerna medan avfallet sprids på landsbygden.

Elinor Ostroms nobelprisbelönade forskning visar att lokalbefolkningens möjligheter till inflytande är avgörande för en långsiktigt hållbar resurshushållning. Idag råder bostadsbrist även på stora delar av den svenska landsbygden. Bostadsbyggande på landsbygd försvåras av att marknadspriserna ofta understiger byggkostnaderna.

Den statliga satsningen Hållbara städer slussade ut 357 miljoner kronor till främst städerna under en fyraårsperiod. Hela Sverige ska leva agerade då för att få medel även till landsbygden, vilket uteblev. Nu är det dags för landsbygderna att få ett program anpassat för sina respektive förutsättningar. Det ska vara ett statligt program med brett upplägg för att fånga det folkliga engagemanget, där folkbildningen har en viktig mobiliserande och stödjande roll.

De gröna småföretagen, lokala utvecklings- och omställningsgrupperna måste få goda möjligheter att skapa hållbara lösningar som ger oss alla lokalt producerad mat och energi och andra produkter med korta avstånd mellan producent och konsument. Stad och land behöver varandra.

Landsbygdsriksdagen 2014 enades genom en Open Space-process om ett landsbygdspolitiskt program, bland annat innehållande de förslag som vi nu yrkar på att även Klimatriksdagen ska stödja.

Motion 94: **Strategi för hållbara kommuner och regioner**

Ämnesområde: Stad och land

Motionär(er): Elisabeth Lundqvist, Varis Bokalders

Organisation: Klimatriksdagen utskott Stad & Land

E-post: varis@ekokultur.nu

Sammanfattning: Det finns inga hållbara städer utan en hållbar landsbygd. Folk i städerna behöver mat, vatten, energi och material och merparten av dessa nyttigheter kommer från landsbygden.

Vår planering måste ha en helhetssyn och därför handla om hållbara kommuner och regioner, där både hållbara städer, mindre tätorter och en hållbar landsbygd ingår i nära relation med varandra.

Dessa regioner bör hänga ihop i ett nätverk för att komplettera varandra dels för att olika delar av landet har olika förutsättningar, dels för att om det uppstår en kris så har man därmed också en bättre krisberedskap.

Föreslagna åtgärder: Kommunerna bör uppmanas att göra en kartering av markanvändningen och en lokal ekonomisk analys (LEA).

Ställa om till ett ekologiskt kretsloppsjordbruk.

Ställa om skogsbruket till ett naturnära kontinuitetsskogsbruk.
vattnen skall skyddas från föroreningar.

Den lokala upphandlingen skall vara lokalt anpassad.

En levande landsbygd kräver bostäder, service och transporter.

Motiv och bakgrund: Landsbygden.

För att vi skall få en levande landsbygd behöver vi utveckla de areella näringarna på ett hållbart sätt och stimulerar lokal vidareförädling och lokal distribution, vilket innebär att mer arbete skapas på landsbygden.

Jordbruket bör ställas om till ett ekologiskt kretsloppsjordbruk, som inte använder konstgödsel och pesticider samt undviker att använda antibiotika. Lokal vidareförädling bör stimuleras och underlättas. Detta gäller också distribution och försäljning av ekologiska och närproducerade livsmedel.

Kretsloppsjordbruk innebär att gödsel från djuren används för att gödsla de grödor som odlas och att växtföljd tillämpas där kvävefixerande vall ingår.

Skogsbruket bör ställas om till ett naturnära kontinuitetsskogsbruk där man inte arbetar med kalhyggen utan tar ner fullvuxna träd. Detta gynnar den biologiska mångfalden och den långsiktiga ekonomin och gör skogen tillgänglig för friluftsliv.

Regionens vatten skyddas från föroreningar genom att en vattenskyddsplan utarbetas med de näringsfällor och avloppssystem som krävs. I detta sammanhang bör man också utreda hur eventuella gruvor, gammalt gruvavfall samt grustag och stenbrott påverkar vattnen i kommunen.

Kommuner och Landsting bör gå i bräschen, då de ofta har antagit en policy för hur mycket ekologisk mat som man skall handla upp till sina skolor, äldreboenden och till sjukvården. De kan gå vidare och se till att den dessutom är lokalt producerad. Utan en lokal produktion har vi ingen bra beredskap vid en krissituation och på så sätt skulle man få igång och stimulera en lokal produktion av ekologiska livsmedel.

Detta innebär att en större del av befolkningen kan arbeta och bo på landsbygden. Men för att vi skall få en levande landsbygd krävs fler bostäder och närhet till service som skola, vård, omsorg, butiker med dagligvaror samt närhet till kultur såsom möteslokaler och bibliotek. Därför behöver mindre tätorter på landsorten utvecklas samtidigt som kommunikationer och transporter till större tätorter byggas ut. Då kan vi få en levande landsbygd som är både ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar.

Motion 95: Hållbara städer

Ämnesområde: Stad och land

Motionär(er): Elisabeth Lundqvist, Varis Bokalders

Organisation: Klimatriksdagen, utskott Land & Stad

E-post: varis@ekokultur.nu

Sammanfattning: Det finns inga hållbara städer utan en hållbar landsbygd. Folk i städerna behöver mat, vatten, energi och material och merparten av dessa nyttigheter kommer från landsbygden.

Vår planering måste ha en helhetssyn och därför handla om hållbara kommuner och regioner, där både hållbara städer, mindre tätorter och en hållbar landsbygd ingår i nära relation med varandra.

Dessa regioner bör hänga ihop i ett nätverk för att komplettera varandra dels för att olika delar av landet har olika förutsättningar, dels för att om det uppstår en kris så har man därmed också en bättre krisberedskap.

Föreslagna åtgärder: Även i planeringen av våra städer bör man utgå från att studera platsen där staden ligger dess förutsättningar och historia. Man gör en markkartering där man tittar på geologi, hydrologi, flora och fauna samt lokalklimatet, man studerar hur man har försörjt staden med de resurser som staden behöver. Man tittar på den befintliga bebyggelsen, infrastrukturen och på transportsystemet.

Motiv och bakgrund: Detta innebär:

Bygg upp ett sammanhängande nätverk av städer och kringliggande odlingsmark.

Planera enligt närhetsprincipen så att det är nära mellan bostad, arbete, service och fritid.

Stad för alla, planera aktivt så att segregering undviks.

Planera för en bilfri stad.

Handeln bör prioritera lokalt producerade ekologiska livsmedel.

Grönska skall ledas in i staden och regnvattnet ut ur staden.

Urbana ekosystemtjänster skall värnas i planeringen.

Befintlig bebyggelse skall vårdas och skyddas.

Mindre städer skall stödjas och stärkas.

Landsbygden skall återbefolkas.

Städerna

Nu när vi har en strategi för en hållbar landsbygd, kan vi också skapa hållbara städer som samverkar med kringliggande landsbygd. Ser vi på hela landet så kan man bygga upp ett sammanhängande nätverk av städer med kringliggande odlingsmark.

Närhetsprincipen. För att minska transportbehovet bör man sträva efter närhet så att man kan bo i staden utan bil. Det betyder att staden bör vara en blandad stad, där man blandar boende, arbetsplatser, service och fritid. Man brukar internationellt tala om ” Mixed Use” .

En stad för alla. För att undvika segregering och främlingskap bör man se till att det finns billiga hyresrätter blandade med andra upplåtelseformer. Att det finns allmänna platser och parker där folk kan mötas och att det finns ett levande kulturliv och tillgång till möteslokaler.

En bilfri stad. Man bör i första hand planera för fotgängare och cyklister samt för en bra kollektivtrafik. Man skall kunna nå alla vardagsbehov utan att behöva använda bil. Man skall trivas i sin stad och kunna känna sig trygg och t ex kunna parkera sin cykel på ett säkert sätt.

Handeln bör utvecklas så att man lätt kan köpa lokalt producerade ekologiska livsmedel. Butikerna organiseras så att man inte behöver ta bilen till stormarknader utanför staden. Dessa tar död på livet i

staden och bör fasas ut. Man skall kunna reparera sina prylar, lätt kunna sälja begagnade varor och hyra eller leasa sådant som man använder sällan.

Grönska och vattnet (Grön & blå struktur) skall vara en viktig del i stadsplaneringen. Grönska skall ledas in i staden och regnvatten ut ur staden. De så kallade urbana ekosystemtjänster gör staden till en bättre plats att leva i. De bidrar till trivsel, biologisk mångfald och ett bättre lokalklimat. Randzonen där staden möter landsbygden är viktig att utveckla så att barn tidigt förstår vikten av landsbygden för stadens fortbestånd. Befintlig bebyggelse skall vårdas, förbättras och skyddas. Ur resurssynpunkt är det nästan alltid slöseri att riva hus. Dessutom bidrar den befintliga bebyggelsen till förståelsen av stadens utveckling och dess kulturhistoria.

I ett hållbart samhälle kan inte alla bo i Stockholm, Göteborg och Malmö. Nej, om hela landet skall leva så måste vi ändra utvecklingen så att även mindre städer och tätorter utvecklas och framförallt så att landsbygden åter befolkas. Till detta behövs det både en aktiv glesbygdspolitik och ekonomiskt stöd.

Motion 103:

All Sveriges naturturism ska vara hållbar 2023.

Ämnesområde: Stad och land

Motionär(er): Xenia Brundin & Tanja Cordova Gonzalez

Organisation: Silwal Foundation & Ribban Beach Camp

E-post: silwalfoundation@gmail.com

Sammanfattning: Eftersom efterfrågan på naturturism ökar måste vi utveckla hållbara reformer för att säkerställa att den är gynnsam för miljö, lokalt och i stort.

Vi ser dessutom en potential i naturturism som en kraft för att skapa ett mer hållbar samhälle socialt; genom fler arbetstillfällen och en hälsosammare livsstil; och ekonomiskt; genom ökade inkomster och att fler svenskar spenderar sina semesterpengar hemma.

Dessutom kan vi minska gemene svenskens klimatpåverkan genom att främja den inhemska resemaknaden.

Föreslagna åtgärder: 1. Införa tydliga, gemensamma krav på hållbar naturturism som leder till att alla arrangörer inom naturturism är hållbara 2023.

2. Investeringar i utökad och tillgänglig kollektiv trafik utanför storstäderna, speciellt de dras med förnybara bränslen.

3. Öka den inhemska turismen genom att förenkla bokningar samt inspirera svenskar att upptäcka Sverige.

Motiv och bakgrund: En hållbar turism är en turism där vi tar hänsyn till de sociala, miljömässiga och ekonomiska konsekvenserna av vårt resande. Helt enkelt en turism där vi reser på ett sätt som främjar människa och miljö, samt gynnar lokalbefolkningen på de platser vi besöker.

I dagsläget finns det ingen dokumenterad statistik på hur mycket av den svenska naturturismen som bedrivs på ett hållbart sätt. Detta skulle med all säkerhet gå att följa upp om det fanns tydliga krav för aktörer som bedriver verksamhet inom svensk naturturism.

Regeringen vill satsa på hållbar turism, vilket de visar i sin utredning ” Ett land att besöka. En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring” (Stockholm 2017. SOU 2017:95). Dock saknas det konkreta satsningar och förslag för just hållbar turism.

Norge är ett exempel där man har kommit långt i sin utveckling till att bli ett mer hållbart semesterland. Innovasjon Norge har tagit fram ett system, en grön kvalitetsmärkning, som innebär gemensamma

riktlinjer för utvecklingen av nationell hållbar turism. Målet är på sikt att göra Norge till ett grönt semesterland samtidigt som man värnar om dess natur. Den gröna märkningen ger en marknadsföring då allt fler naturturister söker sig till destinationer där man har annamnat tänket kring hållbarhet och ekoturism. Med en märkning som den som Innovasjon Norge har utvecklat kan man säkra kvalitén på destinationen och därför göra så att landet blir ett mer attraktivt resmål för naturturister.

Det skulle vara positivt för Sverige att följa Norges exempel då Sverige är ett attraktivt land för att uppleva naturen och är känd för sin ” orörda mark” . Att kunna marknadsföra Sverige som ett land som erbjuder hållbara och ekoturistiska destinationer skulle helt enkelt locka fler naturintresserade turister hit, både internationella men inte minst inhemska turister.

Att utveckla ett system med riktlinjer som leder till att mer av Sveriges naturturism blir hållbart leder inte minst till sociala-, miljömässiga-, och ekonomiska fördelar för Sverige.

Enligt Naturvårdverkets budskap om naturturism så är den värdefull för Sverige, både för den enskilda människan och för samhället i stort. Naturturismen ger individer mer kunskap och förståelse för naturen vilket gör att man på lång sikt försöker bevara den. Att vistas i naturen har dessutom förbättrad effekt för det fysiska och psykiska välbefinnandet i samhället, vilket indirekt leder till ekonomiska besparingar. På lång sikt leder kunskapen och förståelsen kring naturen till att vi inte överkonsumerar naturen och att vi försöker bibehålla de tillgångar vi har.

Under de senaste årtiondena har turistnäringen en stor förmåga att bl.a. öka ekonomisk tillväxt och sysselsättning. Under 2016 uppskattades turismkonsumtionen i Sverige omsätta uppemot 300 miljarder kronor och sysselsätta cirka 170 000 personer. Friluftslivsturism skapar arbetsmöjligheter för många. Den naturbaserade turismen i Sverige är viktig för destinationer och företag i hela Sverige, främst för landsbygden. Turismforskningsinstitutet ETOUR beräknar att det finns ca 2700 företag inom naturturism som årligen omsätter cirka 3,6 miljarder kronor (utifrån ETOUR:s definition på naturturism).

Vårt förslag är att det ska finnas gemensamma och obligatoriska riktlinjer som liknar ” Naturens Bästa” som har framtagits av Ekoturismföreningen vars ideella arbete är att nå en hållbar naturturism både lokalt och globalt. Kravet ska gälla samtliga arrangörer/aktörer som har sitt fokus på naturupplevelse. Se detaljer i det bifogade dokumentet.

Vi vill dessutom se investeringar i utökad och tillgänglig kollektivtrafik, speciellt de som dras med förnybara bränslen. Detta är en satsning som inte bara skulle främja hållbar naturturism utan också samhället i stort.

Den gemene svenskens största utsläpp kommer från utlandsresor med flyg. Naturvårdsverket har statistik på att ökningen av antalet internationella flygresor sedan 1990 har medfört att klimatpåverkan har ökat med 61 procent mellan 1990 och 2014, från 7 miljoner ton koldioxidekvivalenter till 11 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Därför vill vi se satsningar på att bygga upp den inhemska resemarknaden genom att förenkla bokningar samt inspirera svenskar att upptäcka Sverige.

Bilaga finns [online](#) till denna motion

Motion 113:

Växter för att hindra den globala uppvärmningen

Ämnesområde: Stad och land

Motionär(er): Elin Eriksson

E-post: eeeelin99@gmail.com

Sammanfattning: Den globala uppvärmningen är ett utav de största miljöproblem som vi möter just nu. Ökningen utav växthusgaser är ett av skälen till det. Genom att placera växter på väggar och tak på byggnader kan det bidra till att dra ner på växthusgaserna. Växter omvandlar nämligen koldioxid till syre vilket bidrar till renare luft och minskade växthusgaser i städer. Förslaget grundades i en artikel gällande Kina, där de planerar att bygga en hel stad täckt med växter.

Föreslagna åtgärder: Minska växthusgaser och få en mer syrerik luft genom att införa mer växter i städer. Växter kan till exempel placeras på väggar och tak på byggnader samt att använda mer växter i rabatter och parker i städer.

Motiv och bakgrund: Den globala uppvärmningen är ett utav de största miljöproblem som vi möter just nu. Ökningen utav växthusgaser är ett av skälen till det.(1) Genom att placera växter på väggar och tak på byggnader kan det bidra till att dra ner på växthusgaserna. Växter omvandlar nämligen koldioxid till syre vilket bidrar till renare luft och minskade växthusgaser i städer.(2) Dock behöver växter vatten och materialet som de placeras på behöver därför tåla fukt. Ett exempel på ett material är betong. Det tål både vatten, kyla och värme.(3) Det man skulle kunna göra annars är att bygga som ett staket som går längs med husväggen men som är på lite avstånd. Ytterligare, skulle man kunna plantera mer växter överlag i städer. Ofta finns det några träd och buskar men det skulle enkelt gå att tillföra mer. Det är både fint, enkelt att sköta och behöver inte heller vara så dyrt. Förslaget grundades i en artikel gällande Kina, där de planerar att bygga en hel stad täckt med växter.(4) Vi behöver göra något åt miljöproblemen nu och att införa mer växter skulle bidra till en allmänt bättre hälsa på grund av mer syrerik luft och minskade växthusgaser vilket i sin tur skulle bidra till att temperaturförändringarna skulle minska samt att miljöproblem som till exempel orkaner, tsunamis och is som smälter skulle stanna av.

1 - <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/vaxthuseffekten>

2 - <http://www.alltomvetenskap.se/nyheter/hur-fungerar-fotosyntesen>

3 - <https://www.svenskbetong.se/bygga-med-betong/bygga-med-platsgjutet/hallbart-byggande/bestandighet-och-livslangd>

4 - <http://illvet.se/teknologi/konstruktion/byggnader/kina-bygger-varldens-forsta-skogsstad>

Motion 120:

Fosfor viktig resurs, dagens brytning en klimatbov, cirkulär lösning finns

Ämnesområde: Stad och land

Motionär(er): Pär Larshans

Organisation: Ragn-Sells

E-post: par.larshans@ragnsells.com

Sammanfattning: Klimatutmaningen är omöjlig att möta utan att samhället löser sin materialförsörjning på ett mer effektivt sätt. Detta kräver en omställning till en cirkulär ekonomi, där vi tar vara på de resurser som en gång tagits upp ur jorden.

Därför behöver Sverige införa en övergripande princip för återvinning, där fokus ligger på resurser snarare än på att ytterligare minska mängden avfall.

Ett viktigt exempel är resursen fosfor, som är avgörande för matproduktion. Sverige bör inspireras av Tyskland och lagstifta om mål för att fosfor från avloppsslam ska återföras till jordbruket, 75% förspills idag

Föreslagna åtgärder: Sverige bör lagstifta om att minst 50 procent av fosfor från avloppsslam ska återföras till jordbruket senast 2030 idag återförs endast 25% av fosfor.

Sverige bör införa en ny princip, där dagens avfallstrappa ersätts av ett övergripande fokus på resurshushållning och avgiftning av cirkulära flöden.

Motiv och bakgrund: Sverige behöver sträva efter att de resurser vi redan har utvunnit ur jordskorpan förvaltas på ett ansvarsfullt sätt. Detta är avgörande för att möta klimatutmaningen och ta steg mot en cirkulär ekonomi på riktigt.

I dag krävs det 60 ton råvaror (vatten oräknat) per person för att producera det vi konsumerar i Sverige. Bara en bråkdel utgörs av återvunnet material, resten skaffas genom brytning av jungfruliga råvaror. Fortsätter vi på det viset är det omöjligt att klara Parisavtalets mål för temperaturökningar.

I takt med att de mest högvärdiga naturliga fyndigheterna tar slut tar människan allt mer avlägsna, utspädda och förorenade fyndigheter i anspråk. Den kopparmalm som bryts i världen i dag innehåller exempelvis mindre än en hundradel av den koppar som fanns i malmen i mitten av 1800 talet. Därför kräver brytningen oerhört mycket mer energi, blir allt mer klimatbelastande och leder till ständigt ökande mängder gruvavfall.

Om vi inte vill att kommande generationer ska klara sin materialförsörjning på ett sätt som skadar klimatet ytterligare behöver vi ställa om vår materialförsörjning i grunden och vi måste börja i dag. Lösningen är att via lagstiftning och ekonomiska styrmedel skapa ett större användande av återvunna resurser.

Sedan industrialiseringens början har vi använt linjära system, där det har varit billigt att bryta jungfrulig råvara och avfallet bara har betraktats som något vi ska göra oss av med. I en linjär tankefigur är därför avfallsminimering en naturlig utgångspunkt. Men i en cirkulär ekonomi är begreppen avfall och resurs tätt sammankopplade, och avfallsminimering är inte relevant som överordnad princip.

Vi vill att Sverige inför en övergripande princip som sätter resurser i fokus, snarare än att sträva efter att ytterligare minska avfallsmängderna. Så kan vi skapa riktig återvinning och cirkulära flöden.

En sådan princip vilar på tre ben:

1. Säkerställa att jungfrulig brytning ersätts av återvunnen råvara där det går
2. Se till att återvunna flöden avgiftas
3. Undvik att skicka miljöskulder till kommande generationer

En råvara som är särskilt viktig ur ett svenskt perspektiv är fosfor. Fosfor är en livsviktig byggsten för vår livsmedelsproduktion för utan den skulle vi få halverade skördar. Men produktionen av fosforgödselmedel från jungfrulig fosformalm sker med tillverkningsprocesser som är mycket energikrävande, och fortsatt ”nybrytning” bidrar till att bromsa den omställning till en cirkulär ekonomi som är avgörande för att vi ska klara klimatutmaningen.

Det finns fler problem som gör behovet av fosforåtervinning akut. De stora källorna till fosfater utgörs av fyndigheter med höga halter av föroreningar som kadmium och uran. Mer än 80 procent av världens fyndigheter finns på omstritt område i Västsahara, vilket gör utvinningen förknippad med stora geopolitiska risker och problem. Samtidigt har det planetära gränsvärdet för fosfor överskridits. Fosfor är i dag ett av 27 ämnen som EU har listat som kritisk råvara (Critical Raw Material, CRM).

Genom att effektivt tillvarata fosfor i vårt avloppsslam kan vi skapa en cirkulär lösning men det kräver att vi utgår från de tre benen. Dvs att införa principer som sätter resursfrågan i fokus, i kombination med lagkrav på återvinning av fosfor ur avloppsslam, gör en ansvarsfull återföring möjlig.

Den fosfor som hamnar i maten kommer sedan via avloppsslammet till våra reningsverk. I Sverige återförs i dag bara 25 procent av slammet till lantbruket. Resten, alltså hela tre fjärdedelar, av resursen tas inte tillvara utan slösas bort genom att användas för täckning av deponier och gruvavfall. Trots snart två decennier av utredningar och flera förslag till regelverk har inte politiken tagit sitt ansvar och skapat de regelverk som efterfrågas.

Vi förspiller alltså en mycket viktig resurs samtidigt som vi i onödan bidrar till utsläpp av klimatgaser. Tyskland står inför samma utmaningar och är lika beroende av problematisk fosforimport som Sverige, men har tagit problemet på allvar och tagit fram en lösning. Den lag som antogs i höstas ställer tuffa krav på att tyska reningsverk ska återvinna minst 50 procent av fosfor ur det avloppsslam de hanterar. Redan 2023 ska alla berörda aktörer ha lämnat in sin plan för detta till myndigheterna. På det viset kan dagens import ersättas med återvunna resurser. Sverige bör inspireras av Tyskland och göra likadant.

https://www.bgbl.de/xaver/bgbl/start.xav?startbk=Bundesanzeiger_BGBl&jumpTo=bgbl117s3465.pdf#_bgbl_%2F%2F*%5B%40attr_id%3D%27bgbl117s3465.pdf%27%5D__1519209237314

<https://sv.wikipedia.org/wiki/Avfallstrappan>

Bilaga finns [online](#) till denna motion

Motion 187:

Cirkulärt jordbruk kräver ny samhällsbyggnad

Ämnesområde: Stad och land

Motionär(er): Ola Gabrielson

E-post: olagabrielson@yahoo.se

Sammanfattning: För att sluta cirkeln och åstadkomma ett någorlunda cirkulärt jordbruk måste vi underlätta och effektivisera returen av näringsämnen från befolkning till åker.

Det självklara första steget är att minska avståndet mellan befolkning och åker genom en förändrad attityd till stadsplanering, att sluta tro att storstäderna ska växa mer.

Ett andra steg är att minska transportvolymen genom att förädla råvaran avlopp. Anläggningar för detta bör vara ett självklart inslag i all stadsplanering. Nya metoder för förädling bör löpande testas.

Föreslagna åtgärder: Jag vill att

- Regeringen inför ett tak för expansion av storstäder, och stimulerar nya bostäder och företag i mindre städer,
- byggregler revideras så att nya avloppssystem fungerar urinseparerande,
- nya byggregler föreskriver urinseparerande WC-stolar där avloppssystemet tillåter,
- nya byggregler föreskriver lokal rötning av avloppsslam,
- försök utförs med vakuumpyrolys av avloppsslam.

Motiv och bakgrund: Sveriges jordar kan inte själva producera den mat som vi behöver. Vi tillför syntetisk näring i form av t.ex. NPK, producerat i fabriker med stora utsläpp och baserat på råvaror som tagits från fattiga länder, vilket ofta skapar social oro och konflikt (se t.ex. motion 120). Denna syntetiska näring tas sedan inte upp helt av växterna, utan lakas ur och förstör grundvatten, sjöar, och till slut hav. Vårt jordbruk är absolut inte cirkulärt.

För att sluta cirkeln något måste vi återföra den näring som finns i vårt avlopp (motion 120). Detta är dock logistiskt besvärligt eftersom allt fler av oss bor i städer och näringen behövs på åkrar långt från där vi bor.

En ansats till lösning kan följa två vägar: Dels förkorta avståndet mellan konsument och åker, dels förenkla transporten på olika sätt.

Det finns flera klimatrelaterade anledningar att begränsa storstädernas tillväxt och stimulera mer decentraliserad stadsbyggnad (se motion 62). Ett förkortat avstånd mellan befolkning och åker är ytterligare en anledning. Idealet vore ett Sverige med befolkning jämnt fördelad i framför allt de regioner där mycket av maten produceras.

För att förenkla transporten av returnäring kan denna förädlas på olika sätt.

Avloppsslammet innehåller en stor del vatten, vilket bör separeras bort för att minska mängden transport. En metod som provats i liten skala är urinseparation vid källan. Detta kräver dock lokala tankar för uppsamling och ett system för hämtning och distribution med tankbilar om man inte vill bygga om hela avloppssystemet. För nya bostadsområden bör dock detta vara möjligt.

En metod att förädla slammet är att röta det, och på det sättet producera biogas. Sjukdomsalstrande bakterier och andra organismer måste förstöras för att restprodukten ska kunna användas i jordbruk på ett säkert sätt. Halten av tungmetaller och andra gifter måste kontrolleras. Röttningsanläggningar bör planeras in i alla nya stadsplaneringar.

Även efter rötning innehåller restprodukten mycket kolväte. En metod att vidare koncentrera produkten kan vara vakuumpyrolys, vilket förutom att det reducerar vattenhalten kraftigt även producerar mer kolväten vilka kan användas som bränsle. Det bryter också ner de flesta gifter till harmlösa beståndsdelar. Slutprodukten blir biokol med innehåll av andra näringsämnen, väsentligt mer koncentrerad och därför lättare att transportera. Denna metod bör provas i tillräcklig skala för något bostadsområde.

Motion 200:

Miljövarudeklaration byggnadsmaterial/Minska klimatpåverkan från byggnation

Ämnesområde: Stad och land

Motionär(er): Johanna Wahlby

E-post: johanna.wahlby@gmail.com

Sammanfattning: Om Sverige skall bli klimatneutrala och uppnå målet att skapa ett koldioxid neutralt Sverige till 2050 [1] måste utgångspunkten vara att expandera hållbart. En vital åtgärd är att reducera och synliggöra de dolda utsläppen som idag inte redovisas, som materialval i byggprocessen. Den svenska betongbranschen har antagit en långsiktig målsättning att skapa klimatneutral betong till husbyggnader ur ett livscykelperspektiv. [2]

1. <http://www.naturvardsverket.se/Om-Naturvardsverket/Publikationer/ISBN/8600/978-91-620-8608-4/>

2. <https://www.svenskbetong.se/klimatrapport>

Föreslagna åtgärder: Att förstärka lagkraven på EPD:er för byggmaterial i hela byggprocessen för att få en sanningsenlig och korrekt klimatbedömning.

Motiv och bakgrund: Dagens snabba bostadsexpandering genererar att åtskilliga bostäder byggs utan att ett LCA-perspektiv kring miljöpåverkan behöver redovisas. Det behövs tydligare riktlinjer och lagkrav för åtgärder kring byggmaterialval och materialsvinn för hela processen, även om externa byggföretag anlitas. Ett fastighetsbolags utsläpp sker i många steg där byggdelen ofta exkluderas då ansvaret flyttas till externa byggföretag. Då byggfasen genererar stora utsläpp måste den inkluderas för att skapa ett LCA-perspektiv. Vi kan inte expandera om vi inte tar hänsyn till klimatet. Byggaktörer måste ställa hårdare krav nedåt i kedjan av byggmaterialleverantörer, och byggmaterialvalen behöver inkluderas i projektens LCA. Att införa lagkrav för byggmaterial skapar en utvecklingsstrategi inom byggbranschen och även för framtidens klimat.

Motion 237:

Även landets kommuner och regioner/landsting måste göra klimatvalet!

Version: 2

Ämnesområde: Stad och land

Motionär(er): Gunilla Berglund, Inger Björk, Pontus Björkman, Pia Björstrand, Jan Hagerlid, Stellan Hamrin, Seija Hiltunen, Anna Olsson, Marie Persson, Anne Svare, Boel Vallgård, Torbjörn Vennström

Organisation: Klimatvalet Skarpnäck, Klimatvalet Nyköping, Klimatval Uppsala, Klimatvalet KLÖS

E-post: pontus.bjorkman@sal.se

Sammanfattning: Kommunerna äger planmonopolet i Sverige, vilket påverkar förutsättningarna för klimatarbetet. Landstingen är ansvariga för kollektivtrafiken. För att lyckas med omställningen behöver kommuner och landsting fatta klimatsmarta beslut.

För Sveriges del betyder Parisavtalets 2°C-åtagande en återstående koldioxidbudget på 300-600 miljoner ton. Med nuvarande utsläpp har denna koldioxidbudget använts upp inom 6-12 år. Landets kommuner och landsting behöver minska sina koldioxidutsläpp med minst 10 % per år, visar en svensk forskningsgrupp i en rapport till Järfälla kommun.

Föreslagna åtgärder: A. Riksdagen kompletterar klimatlagen med att alla kommuner och regioner ska 1) anta koldioxidbudgeter med årliga utsläppsminskningar på minst 10 %, 2) underlätta för invånarna att

minska sin klimatpåverkan, och 3) göra informationskampanjer för att nå sina invånare.

B. Deltagarna på Klimatriksdagen lägger medborgarförslag med ovan inriktning i sin kommun (alternativt i sitt landsting/region).

Motiv och bakgrund: »Halten av växthusgaser ska stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig.« FN:s klimatkonvention

Ökningen av jordens medeltemperatur ska hållas ?väl under 2 grader C? och vi ska ?vidta åtgärder? för att begränsa uppvärmningen till 1,5 grader. Det globala klimatavtalet i Paris 2015

I slutet av 2017 sände fler än 15 000 forskare från 184 länder en kraftig varning till mänskligheten. De menar att mänskligheten nu riskerar sin framtid, och att vi med nuvarande trender rör oss mot omfattande mänskligt lidande och en katastrofal biologisk utarmning. Miljöprofessor Johan Rockström skrev i januari 2018 i DI: "Det är valår, och riksdagsbeslut i Sverige innebär att vi i princip ska sluta använda bensin och diesel om 12 år. /.../ Jag hoppas också att vi börjar samtal om de enorma omställningar vi står inför de kommande tio åren om vi ska ha en chans till stabil välfärd för våra barn. Det är upp till oss alla att se till att så blir fallet."

Fortsätter vi som idag kollapsar världens korallrev och Amazonas regnskogar. Polarisar och Grönlandsisen smälter av med en kraftigt höjd havsnivå. FN-organet UNHCR menar att det till år 2050 kommer att finnas mellan 250 miljoner och en miljard klimatflyktingar, om vi inte lyckas hejda uppvärmningen. Redan förra året (2017) drabbades miljoner människor av torka, översvämningar och livsmiljöer som blir allt svårare att leva i.

De åtaganden som världens länder rapporterat in till FN:s klimatorgan UNFCCC motsvarar en uppvärmning på 2,7 - 3,5 grader, alltså en nivå som skulle få förödande konsekvenser för vår jord. Alla aktörer ? internationella organ, stater, myndigheter, organisationer, företag och privatpersoner - måste nu anstränga sig ännu mer om vi ska lyckas vända utvecklingen. Och så även landets 290 kommuner och 21 landsting/regioner.

Situationen är så pass allvarlig att riksdag och regering nu (trots det kommunala/regionala självstyret) behöver se till att förtydliga kommuners och landstings/regioners ansvar i klimatlagen så det görs ett systematiskt och ambitiöst omställningsarbete på alla nivåer.

Kommunerna äger planmonopolet i Sverige. De bestämmer över samhällsplaneringen och bebyggelseutvecklingen i sina kommuner, vilket påverkar förutsättningarna för klimatarbetet. Landstingen/regionerna är ansvariga för kollektivtrafiken. Så för att lyckas med omställningen behövs även ett stort antal och snabba beslut i landets kommuner och landsting/regioner.

För Sveriges del betyder Parisavtalets 2°C-åtagande en återstående koldioxidbudget på 300-600 miljoner ton koldioxid. Med nuvarande årliga utsläpp kommer denna koldioxidbudget ha använts upp på 6-12 år. Sveriges kommuner och landsting/regioner behöver påbörja en omedelbar minskning av koldioxidutsläppen med ett minimum av årliga utsläppsminskningar på 10 % ? men snabbt öka denna takt upp till 15 % per år. Beräkningarna finns med i en rapport av Uppsala Universitet, CEMUS, CSD Uppsala och SLU till Järfälla kommun; www.web.cemus.se/wp-content/uploads/2017/08/Koldioxidbudget-och-va%CC%88gar-till-en-fossilfri-framtid-fo%CC%88r-Ja%CC%88rfa%CC%88lla-kommun-20171017.pdf.

FÖRKLARANDE EFTERORD

Med denna fantastiska Klimatriksdag skickar vi en kraftig signal till landets folkvalda rikspolitiker. Men det kommunala och regionala självstyret har djupa historiska rötter i Sverige vilket innebär att regering/riksdag

värnar detta. Så för att lyckas med omställningen behövs ett stort antal och snabba beslut i landets kommuner och landsting/regioner. Tillsammans är vi ? alla deltagarna under Klimatriksdagen ? en kraft för omställning även efter denna mobilisering. Arbetet behöver fortsätta i landets 290 kommuner och 21 landsting/regioner.

För att gör det lätt för deltagarna på Klimatriksdagen har Klimatvalet tagit fram ett medborgarförslag och pressmaterial. Medborgarförslaget liknar texten ovan men är riktat direkt till kommunen. I Klimatvalets påverkansmanual finns texterna: www.klimatsverige.se/klimatvalet. Det går att se medborgarförslaget som inspiration för att skriva ett eget eller använda det rakt av genom att byta ut kommunnamn och skriva under.

De flesta kommuner och landsting/regioner har ett formellt system med medborgarförslag, men inte alla. Det gör inget. Ställ i så fall förslaget till kommundirektören och ordförande i kommunfullmäktige. Skicka det gärna till alla partierna i kommunen. På kommunens hemsida hittar du e-postadresserna.
